Nr 21

Justitieutskottets betänkande i anledning av motion om ansvar för ekonomiskt förtal.

Motionen

I motionen 1974:196 av herrar Fridolfsson (m) och Nordgren (m) yrkas att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till lagstiftning rörande s. k. ekonomiskt förtal.

Gällande rätt

Som ekonomiskt förtal brukar betecknas förtal som riktar sig mot en fysisk eller juridisk person och som medför ekonomiska skadeverkningar för den utpekade men inte innefattar angrepp mot någons personliga heder.

I brottsbalken (BrB) saknas uttryckliga straffstadganden rörande ekonomiskt förtal och ärekränkning av juridiska personer och andra kollektiv. Regler om ärekränkning ges i 5 kap. Enligt 1 § första stycket skall dömas för förtal, om någon utpekar annan såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning. Ansvar skall dock enligt andra stycket ej ådömas, om den åtalade var skyldig att uttala sig eller om det eljest med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och han visar att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den. Med detta undantag är förtal straffbart oavsett om beskyllningen var sann eller icke. För straffbarhet förutsätts bl. a. att fråga är om uttalanden med en viss bestämdhet, icke blott om värdeomdömen. Straffet för förtal är böter. För grovt förtal, varom stadgas i 2 §, är straffet böter eller fängelse i högst två år. Vid bedömande av om brottet är grovt skall särskilt beaktas, om uppgiften genom sitt innehåll eller den omfattning i vilken den blivit spridd eller eljest var ägnad att medföra allvarlig skada. Enligt 3 § skall ansvar för förolämpning inträda, om man smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom. Om förolämpning samtidigt utgör ett förtalsbrott, äger stadgandena om förtal företräde. Ansvar för förolämpning skall alltså ådömas endast om gärningen ej är belagd med ansvar enligt 1 eller 2 §. Straffet för normalfall är endast böter men för grova fall böter eller fängelse i högst sex månader. I 4 § stadgas att förtal av avliden skall bestraffas enligt 1 eller 2 § om gärningen är sårande för de efterlevande eller den eljest kan anses kränka den frid, som bör tillkomma den avlidne. Därvid skall beaktas den tid som förflutit efter dödsfallet samt omständigheterna i övrigt.

Vad beträffar ärekränkningsbrottens förhållande till tryckfrihetsförordningen stadgas i 7 kap. 4 § nämnda förordning att såsom otillåtet yttrande i tryckt skrift skall anses sådan enligt lag straffbar framställning som innefattar, bland annat, ärekränkning mot enskild person. I lagrummet stadgas vidare: "Med ärekränkning förstås i denna paragraf förtal och förolämpning. *Förtal innebär, att någon utpekar annan såsom brottslig eller klandervärd* i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dock ej om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och han visar att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den. Förtal av avliden innefattar att gärningen är sårande för de efterlevande eller att den eljest kan anses kränka den frid, som bör tillkomma den avlidne. Förolämpning innebär att någon smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom."

Enligt 8 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen gäller vidare att för tryckfrihetsbrott genom periodisk skrift svarar i första hand utgivaren. Vid bedömande av fråga om ansvar för honom skall enligt 12 § i nämnda kapitel anses som om vad skriften innehåller införts däri med hans vetskap och vilja. Den eller de andra personer som genom *författande av artiklar eller* på annat sätt medverkat till att skriften fått visst innehåll är uteslutna från ansvar. Anledningen härtill är att ett dylikt ansvar skulle kunna verka hämmande på yttrandefriheten. Ett nödvändigt komplement till yttrandefriheten har även ansetts vara att artikelförfattare och andra bidragsgivare till en tidning skall kunna göra anspråk på anonymitet (3 kap. tryckfrihetsförordningen).

Även om ekonomiskt förtal, såsom av det nyligen anförda framgår, inte direkt efter ordalagen omfattas av brottsbalkens stadganden om ärekränkning anses att spridande av oriktiga eller ogrundade uppgifter om en persons yrkesutövning eller ekonomiska förhållanden ofta bör kunna åtkommas som vanlig ärekränkning. Även vad gäller ärekränkning mot kollektiva enheter tolkas huvudregeln i 1 § något vidsträckt, och den anses tillämplig på sådana yttranden som formellt avser t. ex. en juridisk person, ett företag eller en vara, en kår, invånarna i ett hus eller annan grupp men som måste förstås så att en eller flera bestämda personer därigenom utpekas.

Enligt lagen (1953:603) om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet (konkurrensbegränsningslagen) ankommer det på marknadsdomstolen bl. a. att genom förhandling söka undanröja skadlig verkan av konkurrensbegränsning, som bringas under dess bedömning. I och för sig torde vissa fall av ekonomiskt förtal kunna bedömas som konkurrensbegränsning med skadlig verkan i konkurrensbegränsningslagens mening. Framställning om förhandling enligt lagen kan göras av näringsfrihetsombudsmannen, eller, om han i visst fall beslutat att inte påkalla förhandling, av företagare som berörs av åtgärden eller av sammanslutning av konsumenter eller löntagare.

I lagen (1970:412) om otillbörlig marknadsföring har intagits en generalklausul, enligt vilken en näringsidkare, som vid marknadsföring av vara eller tjänst företar handling som genom att strida mot god affärssed eller på annat sätt är otillbörlig mot konsumenter eller näringsidkare, kan vid vite förbjudas att fortsätta därmed eller företa annan liknande handling (1 §). Denna generalklausul ger näringsidkare ett visst skydd mot förtal från konkurrenters sida. Med stöd av klausulen kan man nämligen ingripa mot att som ett led i marknadsföring oriktiga upplysningar lämnas rörande ett konkurrerande företag eller av detta tillhandahållna varor och tjänster. I viss mån torde det också få anses möjligt att ingripa mot framställningar som visserligen inte innehåller annat än fullt sakriktiga uppgifter i dessa hänseenden men är utformade på ett sätt som onödigtvis misskrediterar den utpekade. Enligt 12 § nyssnämnda lag skall den som bryter mot vitesförbud ersätta skada som därigenom uppkommer för konkurrerande näringsidkare.

Det kan tilläggas, att Allmänhetens pressombudsman och Pressens opinionsnämnd vid bedömning av om god publicistisk sed åsidosatts även upptar till behandling uttalanden som skulle kunna anses hänförliga till s. k. ekonomiskt förtal eller ärekränkning av kollektiv.

Frågans tidigare behandling

Beträffande äldre rätt samt behandling av frågan om ansvar för ekonomiskt förtal under förarbetena till brottsbalken och därefter av utredningen om illojal konkurrens och 1963 års konsumentupplysningskommitté får utskottet hänvisa till den redogörelse härom som upptagits i utskottets betänkande i samma fråga år 1972, JuU 1972:21 s. 3–7. Där återges även vad statsrådet Geijer i riksdagens andra kammare i februari 1970 uttalade till svar på en enkel fråga om lagstiftning mot ekonomiskt förtal och vad han vid remiss till lagrådet av förslag till lag om otillbörlig marknadsföring anförde i frågan om lagstiftning rörande ekonomiskt förtal (prop. 1970:57 s. 71).

I samband med riksdagsbehandlingen år 1970 av propositionen med förslag till lag om otillbörlig marknadsföring, m. m. upptog tredje lagutskottet även motioner vari hemställdes om utredning och förslag till lagstiftning rörande ekonomiskt förtal och förtal mot juridiska personer m. m. (mot. I:835 samt I:1171 och II:1380).

Tredje lagutskottet fann någon riksdagens åtgärd i anledning av motionsyrkandena inte påkallad. Utskottet yttrade i sitt av riksdagen godkända utlåtande (3LU 1970:45 s. 88) bl. a.:

Utskottet delar departementschefens uppfattning att frågan om ekonomiskt förtal inte bör behandlas i förevarande sammanhang. Motsvarande bedömning gäller frågan om ärekränkning av kollektiv. Departementschefen är som framgår av ovanstående redogörelse införstådd med att ekonomiskt förtal kan medföra skada för dem som drabbas därav. Det torde därför

kunna förutsättas att hithörande frågor, dvs. också frågor om ärekränkning av juridisk person, ägnas tillbörlig uppmärksamhet.

Vid 1971 års riksdag behandlades frågan om lagstiftning rörande ekonomiskt förtal i anledning av en motion (1971:646) av herr Nordgren m. fl. (m).

Justitieutskottet fann i sitt av riksdagen godkända betänkande (JuU 1971:22) inte anledning att frångå den bedömning av spörsmålet som gjordes av 1970 års riksdag och avstyrkte bifall till motionen.

I en vid betänkandet fogad reservation ansåg utskottets borgerliga minoritet att utskottet bort anföra bl. a. följande:

I likhet med vad från olika håll framhållits i tidigare lagstiftningssammanhang anser emellertid utskottet att det torde föreligga behov av allmänna bestämmelser mot ekonomiskt förtal, och utskottet vill erinra om att både utredningen om illojal konkurrens och 1963 års konsumentupplysningskommitté funnit det angeläget att lagstiftningsfrågan om ekonomiskt förtal bringas till en lösning. Ämnet bör enligt utskottets mening inom en nära framtid bli föremål för utredning syftande till lagstiftning.

I enlighet härmed ansåg minoriteten att utskottet bort hemställa att riksdagen i anledning av motionen hos Kungl. Maj:t skulle anhålla om utredning samt förslag till lagstiftning rörande s. k. ekonomiskt förtal.

Vid 1972 och 1973 års riksdagar framställdes motionsvägen – i motionen 1972:913 av herr Nordgren (m) och motionen 1973:1077 av herrar Fridolfsson (m) och Nordgren (m) – ånyo yrkanden om straffbestämmelser angående ekonomiskt förtal.

Justitieutskottet fann i sina av riksdagen godkäna betänkanden (JuU 1972:21 och 1973:9) inte skäl till annat ställningstagande i frågan än det som gjordes tidigare och avstyrkte bifall till motionerna. Utskottets borgerliga minoritet vidhöll i vid betänkandena fogade reservationer den uppfattning som minoriteten uttalat år 1971.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från justitiekanslern (JK), riksåklagaren (RÅ), hovrätten över Skåne och Blekinge, näringsfrihetsombudsmannen (NO), konsumentombudsmannen (KO), Sveriges Industriförbund, Pressens samarbetsnämnd (organ för Publicistklubben, Svenska Journalistförbundet och Svenska Tidningsutgivareföreningen), Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Sveriges akademikers centralorganisation (SACO). Massmedieutredningen och Landsorganisationen i Sverige, som beretts tillfälle att avge remissyttranden, har avstått från att yttra sig över motionen.

JK anser det motiverat att en utredning kommer till stånd av frågan om införande av särskilda straffbestämmelser för ekonomiskt förtal. RÅ vill inte motsätta sig en utredning av frågan om det behövs ytterligare lag-

stiftning rörande ekonomiskt förtal. Enligt NO:s mening föreligger sakliga skäl för att närmare utreda frågan om ekonomiskt förtal. KO vill inte motsätta sig att en utredning företas. Industriförbundet och SACO tillstyrker bifall till motionen. Hovrätten, Pressens Samarbetsnämnd och TCO avstyrker bifall till motionen.

JK upplyser att han under senare tid haft att pröva framställningar om ingripande mot tryckta skrifter som innefattat bl. a. ekonomiskt förtal. JK anför bl. a. att tillkomsten av en straffbestämmelse för ekonomiskt förtal onekligen skulle innebära en inskränkning i den fria kritikrätten. Bestämmelsen borde emellertid enligt JK kunna utformas så att den inte möter alltför starka betänkligheter från tryckfrihetssynpunkt. Redan förekomsten av en straffbestämmelse torde mana till försiktighet, även om bestämmelsen medger ingripande endast vid klara överträdelser och ej ger något fullständigt skydd. Vid den utredning av frågan om ekonomiskt förtal, som JK finner motiverad, torde enligt hans mening även frågan om införande av bestämmelser om förtal av juridiska personer böra utredas.

RÅ anför att gällande lagstiftning i viss utsträckning torde erbjuda möjligheter att ingripa mot förtal som medför ekonomiska skadeverkningar. Huruvida det behövs ytterligare lagstiftning härom är RÅ för närvarande inte beredd att ta ställning till. Han anser sig dock inte ha anledning motsätta sig att frågan utreds. Det rör sig enligt RÅ om ett svårbedömt område, där intresseavvägningar och gränsdragningar av olika slag måste göras. En utredning kan klargöra om det är önskvärt och erforderligt med ett ingripande lagstiftningsvägen och hur en lagstiftning bör utformas. Enligt RÅ:s mening har en eventuell lagstiftning sin plats i 5 kap. brottsbalken.

NO redovisar i sitt yttrande inledningsvis olika fall av ryktesspridning som varit ägnad att skada konkurrenter i deras näringsverksamhet. Gemensamt för de anförda exemplen anges vara att åtgärderna haft till syfte att hindra nya produkter eller nya företag eller företagsformer att komma in på marknaden.

NO konstaterar härefter att ekonomiskt förtal i och för sig kan komma att bedömas som konkurrensbegränsning med skadlig verkan i konkurrensbegränsningslagens mening. Möjligheterna att komma till rätta med en sådan konkurrensbegränsning med hjälp av konkurrensbegränsningslagstiftningen torde enligt NO dock vara små. Det medel som står till buds består i att med hjälp av förhandling söka få konkurrensbegränsningen undanröjd. Man får emellertid enligt NO anta att ett ekonomiskt förtal som regel ger omedelbara skadeverkningar för den som utsätts för förtalet och att förhandlingar därefter knappast kan leda till åtgärder som eliminerar skadeverkningarna.

Under erinran om att ekonomiskt förtal under vissa omständigheter kan falla under reglerna i lagen om otillbörlig marknadsföring, påpekar NO att ärenden av utpräglad konkurrensnatur, däribland ekonomiskt förtal, normalt numera ej upptas till behandling av KO.

Härefter fortsätter NO:

En kriminalisering av ekonomiskt förtal kan tänkas medföra en allmänt sett återhållande effekt på företagares benägenhet att lämna nedsättande omdömen om en konkurrents produkter. Även om det såsom nyss anförts är ett konkurrensintresse att förtal inte ger konkurrensbegränsande följder, så är det också väsentligt att företagarna inte i onödan hämmas av risk för straffpåföljd när det gäller användningen av sådana konkurrensmedel som innebär att en företagare ger omdömen om en annan företagares produkter eller tjänster, exempelvis i samband med s. k. jämförande reklam. Sådan konkurrens kan vara av inte oväsentligt värde för konsumenterna vid deras val vid inköpen.

I princip gäller enligt svensk rätt att förmögenhetsförlust i utomobligatoriska förhållanden, som någon tillfogas utan att förlusten står i samband med skada på person eller sak, inte ersätts annat än när den skadegörande handlingen utgör brott. En kriminalisering av ekonomiskt förtal öppnar därför möjligheter till skadestånd i situationer där tidigare inte ens avsiktligt skadegörande handlingar medfört skyldighet att ge ersättning för skadan. Det kan mot denna bakgrund vara anledning att särskilt uppmärksamma skadeståndsfrågan. I och för sig synes det inte uteslutet att det kan finnas skäl som talar för att särskilda skadeståndsregler bör utformas.

Sammanfattningsvis föreligger det enligt NO:s mening sakliga skäl för att närmare utreda frågan om ekonomiskt förtal. Utredningen bör enligt NO:s mening inte begränsas till frågan om kriminalisering av ekonomiskt förtal utan bör ges möjlighet att överväga problemet i vidare mån.

KO anför bl. a. att någon total kartläggning av de problem som skulle hänga samman med en lagstiftning som innebar att ekonomiskt förtal kriminaliserades inte har skett. Konsekvenserna av en sådan lagstiftning är därför svåra att överblicka. Vissa negativa följder kan dock enligt KO redan på detta stadium förutses.

Ett stort antal av KO:s ingripanden enligt marknadsföringslagen anges vara föranledda av anmärkningar från allmänheten. KO är sålunda för sin övervakning av marknaden i stor utsträckning beroende av att allmänheten är vaksam och beredd att anmäla sådana förfaranden som uppfattas som otillbörliga. KO konstaterar att en kriminalisering av ekonomiskt förtal skulle kunna verka hämmande på benägenheten att göra anmälningar till KO samt att härigenom det konsumentskydd som marknadsföringslagen innebär skulle begränsas på ett icke godtagbart sätt.

En kriminalisering av ekonomiskt förtal skulle enligt KO också kunna verka återhållande när det gäller företagens villighet att i reklam lämna uppgifter och ge omdömen om konkurrenternas produkter. Eftersom s. k. jämförande reklam ofta kan vara betydelsefull från konsumentsynpunkt – bl. a. genom att underlätta valet mellan olika producenters varor och tjänster – måste en minskning av den jämförande reklamen enligt KO ses som icke önskvärd från konsumentsynpunkt.

Också från allmän synpunkt anser KO att bestämmelser om straff för ekonomiskt förtal synes kunna medföra betänkliga konsekvenser. Det är

enligt hans mening angeläget att den enskildes rätt att fritt kritisera vad han uppfattar som missförhållanden inte drabbas av inskränkningar. Detta gäller inte minst möjligheten för envar att i tidningsartiklar, varurecensioner osv. ta upp olika företags verksamhet eller produkter till kritisk granskning. Även härvidlag kan regler om straff för ekonomiskt förtal enligt KO leda till en utveckling som är olycklig.

På grund av de negativa konsekvenser som sålunda kan följa med en lagstiftning om straff för ekonomiskt förtal finner KO det ligga nära till hands att avstyrka motionen. Med hänsyn till att de problem som hänger samman med lagstiftning om ekonomiskt förtal inte tidigare kartlagts vill KO emellertid inte motsätta sig att en utredning nu företas.

Industriförbundet, som i sitt remissyttrande erinrar om en skrivelse den 19 februari 1971 från förbundet till chefen för justitiedepartementet vari krävdes effektiva bestämmelser mot ekonomiskt förtal, ansluter sig till motionärernas krav på utredning och förslag till lagstiftning till skydd mot ekonomiskt förtal.

I sitt tillstyrkande yttrande uttalar *SACO* att näringslivet otvivelaktigt har behov av skydd mot yttranden, som är menliga för verksamheten, vare sig dessa kommer från konkurrenter eller utomstående. Behov av skydd mot yttranden, menliga för den angripnes ekonomiska förhållanden, torde enligt SACO finnas även hos andra än dem, som bedriver näringsverksamhet. Skyddsbehovet bör enligt SACO ges en generell reglering i brottsbalken. Då det är av betydelse att yttrandefriheten i dessa frågor så litet som möjligt begränsas framhåller dock SACO att det straffbara området inte bör sträcka sig längre än som är oundgänglingen nödvändigt. Tillräckligt utrymme måste lämnas för det berättigade behov som finns i samhället av upplysning om och kritik av den del av näringslivets förhållanden, som angår allmänheten, konsumenter eller producenter.

Hovrätten över Skåne och Blekinge, som avstyrker bifall till motionen, tillägger att om man på detta område över huvud taget skall införa någon straffbestämmelse vid sidan av de bestämmelser av olika art som redan finns så måste man finna en avgränsning som i det väsentliga lämnar yttrande- och tryckfriheten oinskränkt och medför straff endast för förfarande som visat sig vara till allvarlig skada från allmän synpunkt.

Pressens Samarbetsnämnd, som avstyrker bifall till motionen, uttalar att det i det moderna samhället med dess starka inriktning på produktion och konsumtion är en viktig uppgift för massmedierna att ge konsumenterna vederhäftig upplysning om varor och tjänster. Denna upplysning kan enligt nämnden ske antingen i form av konsumentupplysning, dvs. saklig information om varor och tjänster, eller genom varurecension som återger journalisters personliga värdering. För att så allsidigt som möjligt informera läsaren måste det vara en självklar strävan att bl. a. belysa konkurrensförhållanden. Enligt nämndens mening är vida gränser för yttrande- och tryckfriheten nödvändiga för att massmedierna skall kunna fullgöra denna

viktiga uppgift. En lagstiftning mot ekonomiskt förtal skulle enligt nämnden kunna leda till att den konsumentupplysande verksamheten starkt hämmas eller i vissa fall till och med omöjliggörs.

Enligt nämndens mening brukar det lagstadgade skyddet inte tillgripas annat än när det visar sig omöjligt att lösa problemen på andra vägar. På massmedieområdet bedrivs emellertid sedan länge en betydelsefull självsanerande verksamhet med utomrättsliga organ som prövar anmärkningar mot framställningar i press och etermedier. Genmälesrätten och rätten till beriktiganden är t. ex. fastlagd i de etiska regler som ligger till grund för denna verksamhet. Nämnden anser att den bästa och enda framkomliga vägen för att lösa det diskuterade problemet är att låta massmedierna gå vidare med den självsanerande verksamheten. Samtidigt anser nämnden det vara väsentligt att företagen i sin tur arbetar mot större öppenhet. Svårigheten att få insyn torde enligt nämnden många gånger vara orsaken till att journalister råkar ge information som inte är korrekt.

I sitt avstyrkande remissyttrande uttalar *TCO* att det skydd som för närvarande finns mot ekonomiskt förtal är tillräckligt. Organisationen framhåller också risken för att en bestämmelse om ekonomiskt förtal kan medföra en oacceptabel inskränkning i pressens nuvarande informationsfrihet samt en icke oväsentlig hämsko på konsument- och kreditupplysningen samt på arbetstagarorganisationernas företagsupplysning.

Utskottet

I motionen yrkas att riksdagen anhåller om utredning och förslag till lagstiftning rörande s. k. ekonomiskt förtal.

Med ekonomiskt förtal avses förtal som riktar sig mot en fysisk eller juridisk person och medför ekonomiska skadeverkningar för denne men som inte innefattar angrepp mot någons personliga heder. I gällande rätt saknas uttryckliga bestämmelser som direkt reglerar ekonomiskt förtal och ärekränkning av kollektiv. Emellertid anses att spridande av oriktiga eller ogrundade uppgifter om en persons yrkesutövning eller ekonomiska förhållanden ofta bör kunna åtkommas som vanlig ärekränkning. Även vad gäller ärekränkning mot kollektiva enheter tolkas brottsbalkens förtalsstadgande något vidsträckt och anses tillämpligt på sådana yttranden som formellt avser t. ex. en juridisk person men som måste förstås så att en eller flera bestämda personer utpekas. Det bör tilläggas att 1970 års lag om otillbörlig marknadsföring kan ge näringsidkare ett visst skydd mot förtal från konkurrenters sida samt att Allmänhetens pressombudsman och Pressens opinionsnämnd vid bedömning av om god publicistisk sed åsidosatts även upptar till behandling uttalanden som skulle kunna anses hänförliga till s. k. ekonomiskt förtal eller ärekränkning av kollektiv.

Straffrättslig reglering av ekonomiskt förtal var, som framgår av redogörelsen ovan, föremål för riksdagens ställningstagande i samband med 1970 års lagstiftning om otillbörlig marknadsföring m. m. I detta lagstiftningsärende hade vid remissbehandlingen från flera håll anförts att det förelåg ett behov av allmänna bestämmelser mot ekonomiskt förtal. Departementschefen ansåg emellertid att sådana bestämmelser inte hade sin naturliga plats vare sig i en lag om illojal konkurrens eller i en lag om otillbörlig marknadsföring utan i brottsbalken och tryckfrihetsförordningen. Han ansåg därför att frågan om införande av allmänna bestämmelser i ämnet fick tas upp i annat sammanhang. I anslutning till propositionen behandlades också motioner med delvis enahanda yrkanden som i den nu förevarande motionen. I sitt av riksdagen godkända utlåtande hänvisade vederbörande utskott till att departementschefen var införstådd med att ekonomiskt förtal kan medföra skada för dem som drabbas därav samt att det därför torde kunna förutsättas att hithörande frågor skulle komma att ägnas tillbörlig uppmärksamhet. Någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna ansågs på grund härav inte påkallad.

Frågan om straffrättslig reglering av ekonomiskt förtal aktualiserades motionsvägen ånyo vid 1971, 1972 och 1973 års riksdagar. Motionerna behandlades av justitieutskottet, som inte fann anledning att frångå den bedömning av motionsspörsmålet som gjordes av 1970 års riksdag. Riksdagen beslöt i enlighet härmed att avslå motionerna.

De remissyttranden som utskottet inhämtat över den nu förevarande motionen har belyst det i tidigare lagstiftningssammanhang påtalade behovet av allmänna bestämmelser mot ekonomiskt förtal samtidigt som de pekat på den svårbedömda frågan om gränsdragning mellan intresset av att etablera ett tillfredsställande skydd mot skadeverkningar av ekonomiskt förtal och intresset av att bevara de nuvarande vida gränserna för yttrandefrihet och tryckfrihet. Det rör sig här enligt utskottets mening om ett svårbedömt spörsmål som bör bli föremål för en närmare utredning. En sådan utredning bör inte vara bunden till några särskilda förutsättningar utan avse hela frågan om ekonomiskt förtal i ett vidare perspektiv, varvid även de skadeståndsrättsliga aspekterna liksom frågan om ärekränkning av juridisk person bör komma under bedömande. Det bör överlåtas åt Kungl. Maj:t att besluta om formerna för utredningens bedrivande.

Vad utskottet sålunda uttalat om utredning av frågan om lagstiftning rörande ekonomiskt förtal bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av motionen 1974:196 ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet uttalat om utredning av frågan om lagstiftning rörande ekonomiskt förtal.

Stockholm den 29 oktober 1974

På justitieutskottets vägnar
LISA MATTSON

Närvarande: fröken Mattson (s), herrar Polstam (c), Johansson i Växjö (c), Westberg i Ljusdal (fp), Nygren (s), fru Bergander (s), herrar Schött (m), Nilsson i Visby (s), Fransson (c), Lövenborg (vpk), fru Wiklund (c), fru André (c), fru Andersson i Kumla (s), herr Lundgren (s) och fru Lindquist (m).

Reservation

av fröken Mattson (s), herr Nygren (s), fru Bergander (s), herrar Nilsson i Visby (s), Lövenborg (vpk), fru Andersson i Kumla (s) och herr Lundgren (s), som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9, som börjar med "De remissyttranden" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

De remissyttranden som utskottet inhämtat över den nu förevarande motionen har enligt utskottets mening inte visat på annat än vad som tidigare varit känt, nämligen att ekonomiskt förtal kan medföra skada för den som drabbas därav samt att lagstiftningsfrågan i sig inrymmer en konflikt mellan envars i och för sig berättigade intresse att inte drabbas av ekonomisk skada genom oriktiga eller ogrundade uppgifter och intresset att inte begränsa yttrande- och tryckfriheten bl. a. till men för en fri debatt i konsumentupplysningsfrågor. Utskottet anser att det föreliggande materialet inte ger anledning till annat ställningstagande i frågan än det som gjorts vid de tre senaste årens riksdagar. Utskottet avstyrker således bifall till motionen.

dels att utskottet bort hemställa
att riksdagen avslår motionen 1974:196.